

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 474/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Ladislava Dudítša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa obchodnej spoločnosti **ENPAY TRANSFORMER COMPONENTS, s. r. o.**, Krškany 38, Levice, IČO 35 939 389, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Martin Bránik, s. r. o., Mlynská 1, Levice, IČO 50 412 132, v mene ktorej koná JUDr. Martin Bránik, advokát, proti uzneseniu Okresného súdu Nitra č. k. TO-8 Cpr 1/2021 z 13. júna 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 10. júla 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 13 dohovoru uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) č. k. TO-8 Cpr 1/2021-355 z 13. júna 2023 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Sťažovateľ navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie. Rovnako žiada o zrušenie uznesenia Okresného súdu Topoľčany č. k. 8 Cpr 1/2021-337 z 18. mája 2023 o zastavení dovolacieho konania (ďalej len „uznesenie o zastavení dovolacieho konania“). Zároveň si uplatňuje náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 17. januára 2023 podal sťažovateľ dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoPr 5/2022-262 z 22. novembra 2022, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Topoľčany č. k. 8 Cpr 1/2021-173 z 11. mája 2022, ktorým vyhovel žalobe žalobkyne a určil neplatnosť okamžitého skončenia pracovného pomeru z 29. októbra 2020 a určil, že pracovný pomer žalobkyne naďalej trvá. Zároveň zaviazal sťažovateľa ako žalovaného na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

3. Dňa 31. januára 2023 zaslal právny zástupca sťažovateľa okresnému súdu žiadosť na zaslanie výzvy na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Danú žiadosť zaslal opätovne aj

8. februára 2023 cez Ústredný portál verejnej správy. Okresný súd 21. februára 2023 doručil sťažovateľovi výzvu na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie vo výške 129 eur v lehote 10 dní od jej doručenia spolu s platobným príkazom.

4. Sťažovateľ uskutočnil úhradu súdneho poplatku 22. februára 2023 v požadovanej výške pod správnym variabilným symbolom, avšak pomýlil sa v účte prevádzkovateľa a platbu uhradil na iný účet patriaci Slovenskej pošte, a. s. (ďalej len „slovenská pošta“). Dňa 8. marca 2023 sťažovateľ opätovne uskutočnil úhradu súdneho poplatku v požadovanej výške pod správnym variabilným symbolom, ale už na správny účet slovenskej pošty uvedený vo výzve a platobnom príkaze.

5. Dňa 2. júna 2023 bolo sťažovateľovi doručené uznesenie o zastavení dovolacieho konania, ktorým vyššia súdna úradníčka rozhodla o zastavení dovolacieho konania, vrátení časti súdneho poplatku a priznaní náhrady trov konania žalobkyni. Dňa 9. júna 2023 podal sťažovateľ proti uzneseniu o zastavení dovolacieho konania sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd napadnutým uznesením tak, že ju zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

6. Sťažovateľ so zastavením dovolacieho konania nesúhlasí s je presvedčený, že závery okresného súdu uvedené v napadnutom uznesení sú neodôvodnené, svojvoľné a poškodzujú ním označené práva podľa ústavy a dohovoru. Okresný súd už popísaným rigidným a formalistickým procesným postupom zabraňuje dovolaciemu prieskumu svojho prvostupňového rozsudku, ktorý obsahuje veľa procesných a hmotnoprávných pochybení, ktoré z nepresvedčivých dôvodov podržal aj krajský súd svojím rozsudkom. Sťažovateľ je toho názoru, že zákonnosť a presvedčivosť vo veci samej môže priniesť len Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím dovolacím prieskumom, ktorému je však procesným postupom okresného súdu zabránené.

7. Podľa názoru sťažovateľa je napadnuté uznesenie založené na nesprávnom právnom posúdení veci zo strany súdu prvého stupňa, ktorý sa vôbec nevysporiadal s hmotnoprávnou argumentáciou sťažovateľa. Okresný súd tak nedal žiadne relevantné odpovede na procesne dôležitú argumentáciu týkajúcu sa zastavenia konania. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia je podľa sťažovateľa nedostatočné. Okresný súd sa výlučne zaoberal argumentáciou sťažovateľa týkajúcou sa odpustenia zmeškania lehoty, ale vôbec nereflektoval na argumentáciu týkajúcu sa včasnosti zaplatenia súdneho poplatku. Okresný súd zastavil konanie z dôvodu, že sťažovateľ uskutočnil úhradu súdneho poplatku na uvedený účet až 9. marca 2023. Podľa sťažovateľa je však uvedené zistenie nesprávne, keďže sťažovateľ uhradil súdny poplatok na iný účet patriaci slovenskej pošte, ale nie na účet prijímania úhrad súdnych poplatkov, ale úhrady poštovného na mesačnej báze. Následne uskutočnil sťažovateľ 8. marca 2023 duplicitnú úhradu súdneho poplatku na správny účet slovenskej pošty.

8. Sťažovateľ tvrdí, že uhradil súdny poplatok v lehote určenej súdom určenému prevádzkovateľovi systému podľa § 9 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“), avšak len na nesprávny účet patriaci tomu istému subjektu. Zaplatenie súdneho poplatku na iný účet toho istého prevádzkovateľa systému nie je sankcionované podľa zákona o súdnych poplatkoch, a preto podľa názoru sťažovateľa nemôže byť dôvodom na zastavenie

konania. Zastavenie konania pre údajné omeškané nezaplatenie súdneho poplatku, hoci bol zaplatený v lehote stanovenej súdom prevádzkovateľovi systému, ale na iný účet, nemá podľa sťažovateľa žiadny zákonný podklad a je v rozpore s účelom zákona o súdnych poplatkoch.

9. Sankcionovanie správania sťažovateľa zastavením konania možno považovať za rozporné so znením zákona o súdnych poplatkoch. Sťažovateľ je rovnako toho názoru, že tým okresný súd porušil jeho právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom postup okresného súdu považuje sťažovateľ za mimoriadne nespravodlivý a formalistický. Okresný súd sa pri aplikácii procesných noriem neriadil metódami výkladu a aplikácie podústavných noriem, ktoré judikovali najvyššie súdne authority v Slovenskej republike, lebo ak by chcel smerovať k spravodlivému posúdeniu tejto veci, za danej situácie nemohol dospieť k právnenému posúdeniu o zastavení dovolacieho konania, a teda k odopretiu dovolacieho prieskumu vo veci samej.

10. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v napadnutom uznesení nie je odpoveď na argument, že súdny poplatok bol poukázaný v lehote stanovenej súdom, ale na zlý účet prevádzkovateľa systému, teda napadnuté uznesenie nie je riadne odôvodnené. Ďalej uviedol, že podal sťažnosť 9. júna 2023 a okresný súd vydal napadnuté uznesenie po uplynutí 2 pracovných dní. Podľa názoru sťažovateľa musel mať zákonný sudca napadnuté uznesenie predpripravené, ale aj rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka bolo *de iure* jeho rozhodnutím, ale muselo byť *de facto* odkonzultované so zákonným sudcom. Podľa názoru sťažovateľa v oboch štádiách konania rozhodoval *de facto* jeden a ten istý sudca. V aktuálnych podmienkach výkonu súdnictva nie je objektívne možné, aby zákonný sudca ani nie za 2 pracovné dni si fundovane naštudoval sťažnosť s novými dôkazmi, vypracoval napadnuté uznesenie a následne ho doručil sťažovateľovi.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v nesúhlase s právnym názorom okresného súdu o nezaplatení súdneho poplatku v lehote určenej súdom a s následným zastavením dovolacieho konania. Sťažovateľ dôvodí, že v dôsledku ľudského pochybenia zaplatil súdny poplatok na nesprávny účet určeného prevádzkovateľa systému (slovenskej pošty) v súdom určenej lehote a následne duplicitne zaplatil súdny poplatok na správny účet po uplynutí lehoty. Okresný súd túto skutočnosť pri svojom rozhodnutí nezohľadnil, podľa názoru sťažovateľa svoje rozhodnutie dostatočne neodôvodnil, rozhodol formalisticky a v dôsledku uvedeného mal porušiť sťažovateľovi patriace práva vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

12. Ústavný súd v rámci formulovania všeobecných východísk, ktoré tvoria ústavnoprávny základ rozhodovania ústavného súdu o ústavných sťažnostiach zdôrazňuje, že nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa zásadne obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Ústavný súd zároveň konštatuje, že pri posudzovaní relevancie sťažnostných námietok vychádzal z doktríny, v zmysle ktorej všeobecný súd pozná

právo („*iura novit curia*“). Z uvedeného vyplýva, že jeho prvoradou úlohou je ochrana ústavnosti, a nie ochrana zákonnosti. Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05).

13. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd preskúmal obsah napadnutého uznesenia, aby v kontexte sťažnostných námietok zistil, či právne závery v ňom obsiahnuté sú ústavne udržateľné a zlučiteľné s obsahom práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Ústavný súd sa nestotožňuje s argumentáciou sťažovateľa o údajnom validnom zaplatení súdneho poplatku v súdom stanovenej lehote, avšak na iný účet prevádzkovateľa platobného systému. Ústavný súd považuje za zásadné, že zaplatený súdny poplatok sa zaplatením na nesprávny účet slovenskej pošty vôbec nedostal do dispozicnej sféry okresného súdu v súdom stanovenej lehote. Sťažovateľ napokon zaplatil súdny poplatok opätovne, avšak po uplynutí určenej lehoty. Je zrejmé, že keby si bol sám sťažovateľ správnosťou svojej argumentácie istý, nemal by dôvod zaplatiť súdny poplatok duplicitne.

15. Ústavný súd zdôrazňuje, že § 9 ods. 1 a 2 zákona o súdnych poplatkoch poskytuje poplatníkovi viacero možností zaplatiť súdny poplatok aj bez osobitnej výzvy súdu na dodatočné splnenie poplatkovej povinnosti. Tento úkon súdu sa vytvára automatizovane v podobe platobného príkazu, v ktorom sú uvedené potrebné identifikátory [§ 42 zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov]. Z tvrdení sťažovateľa je možné vyvodiť, že prvú úhradu súdneho poplatku nevykonal podľa identifikátorov určených v platobnom príkaze.

16. V súvislosti so zaplatením súdneho poplatku po lehote určenej súdom ústavný súd pripomína, že právna úprava sankcionovania nezaplatenia súdneho poplatku bola dotknutá legislatívnymi zmenami, čo je potrebné vziať do úvahy pri interpretácii a aplikácii aktuálnej právnej úpravy v konkrétnom prípade. Zároveň ústavný súd musel zohľadniť aj jeho postavenie nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

17. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 30. júna 2017 prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak poplatník zaplatí súdny poplatok do konca lehoty na podanie odvolania.

18. Podľa § 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 ak nebol zaplatený poplatok splatný podaním žaloby, návrhu na začatie konania, dovolania alebo kasačnej sťažnosti, súd podľa § 9 vyzve poplatníka, aby poplatok zaplatil v lehote, ktorú určí, spravidla v lehote desiatich dní od doručenia výzvy; ak aj napriek výzve poplatok nebol zaplatený v lehote, súd konanie zastaví. O následkoch nezaplatenia poplatku musí byť poplatník vo výzve poučený.

19. Podľa § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch v znení účinnom od 1. júla 2017 pre nezaplatenie poplatku súd podľa § 9 konanie nezastaví, ak a) už začal konať vo veci samej, b) došlo

k rozšíreniu žaloby, rozšíreniu návrhu, k podaniu vzájomnej žaloby alebo vzájomného návrhu v tej istej veci po tom, ako začal konať vo veci samej, c) žiada zaplatenie poplatku vo výške odporujúcej úprave podľa tohto zákona, d) vznikla poplatková povinnosť poplatníkovi podaním návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, e) do uplynutia lehoty na zaplatenie súdneho poplatku bol podaný návrh na priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov, ktorému súd vyhovel; ak súd návrhu vyhovie len sčasti, vyzve poplatníka na zaplatenie súdneho poplatku v takom rozsahu, ktorého sa oslobodenie netýka.

20. Podľa § 10 ods. 3 prvej vety zákona o súdnych poplatkoch prvoinštančný súd zruší uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, ak bol súdny poplatok zaplatený v lehote určenej súdom podľa odseku 1 alebo ak sú na to dôvody podľa odseku 2.

21. Podľa § 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch v sťažnosti proti rozhodnutiu o zastavení súdneho konania pre nezaplatenie súdneho poplatku nemožno namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku.

22. Právna úprava zákona o súdnych poplatkoch do 30. júna 2017 konajúcemu súdu prikazovala, aby aj v prípade nedodržania určenej lehoty na zaplatenie súdneho poplatku uprednostnil právo na prístup súdu, ak bol súdny poplatok zaplatený až do uplynutia lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu o zastavení konania. Tento príkaz s účinnosťou od 1. júla 2017 však zákonodarca z právnej úpravy nielenže vypustil, ale zároveň zavedením nového pravidla explicitne vylučujúceho v sťažnosti proti uzneseniu o zastavení konania namietat' skutočnosti, ktoré nastali po uplynutí lehoty na zaplatenie súdneho poplatku (§ 14 ods. 3 zákona o súdnych poplatkoch), vylúčil možnosť, aby súd rozhodujúci o zastavení konania prihliadal na prípadné zaplatenie súdneho poplatku po uplynutí lehoty určenej vo výzve. Zároveň tým zákonodarca nanovo určil medze v zmysle čl. 51 ods. 1 ústavy, pri ktorých rešpektovaní sa sťažovateľ môže domáhať svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

23. Aj keď okresný súd v napadnutom uznesení nesprávne cituje právnu úpravu platnú do 30. júna 2017, ústavný súd napriek tomuto procesnému pochybeniu vyhodnotil napadnuté uznesenie okresného súdu ako vecne správne. Keďže poplatok bol preukázateľne zaplatený až po uplynutí určenej súdom lehoty a v sťažovateľovom prípade nedošlo k naplneniu niektorého z prípadov vymedzených v § 10 ods. 2 zákona o súdnych poplatkoch, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie z vecnej stránky nemožno označiť za svojvoľné ani arbitrárne. Okresný súd v rozhodnutí z 18. mája 2023 vydanom vyššou súdnou úradníčkou, ktoré bolo napokon potvrdené napadnutým uznesením, ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil v súlade s konštantnou judikatúrou, že vo veci sťažovateľa neboli naplnené podmienky na zrušenie uznesenia o zastavení konania pre nezaplatenie poplatku, ako aj to, že na oneskorenú úhradu nemohol prihliadať.

24. Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že advokát je povinný poskytovať právne služby s riadnou odbornou starostlivosťou, kam patrí aj korektnosť postupu zadávania pokynu pre platbu súdneho poplatku na základe formálne správnej výzvy. Pre prípad pochybenia, ktoré je latentne prítomné v každej ľudskej činnosti, je prípadná zodpovednosť advokáta za škodu pokrytá jeho povinným zmluvným poistením.

25. Ústavný súd rovnako nevyhodnotil ako relevantnú ani argumentáciu sťažovateľa spochybňujúcu vydanie napadnutého uznesenia jeho „rýchlosťou“, ako aj údajného konzultovania obsahu

rozhodnutia vyššieho súdneho úradníka so zákonným sudcom. Tieto argumenty ústavný súd vníma len v rovine ničím nepodložených domnienok. Na základe týchto domnienok by bolo napokon možné spochybníť obsah akéhokoľvek rozhodnutia vydaného vyšším súdnym úradníkom. Rovnako ani skutočnosť, že okresný súd vydal napadnuté uznesenie po uplynutí 2 pracovných dní, nie je z pohľadu ústavného súdu relevantná.

26. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením a označenými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu